

انقلاب‌های عربی و شکل‌گیری نظم‌های جدید امنیتی در خاورمیانه

تالیف:

دکتر مهین عباسی

دکتری تخصصی روابط بین‌الملل

به نام خداوند مهربانی‌ها

انقلاب‌های عربی و شکل‌گیری نظم‌های جدید امنیتی در خاورمیانه

تالیف:

دکتر مهین عباسی

دکتری تخصصی روابط بین‌الملل

انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)

سرشناسه: مهین عباسی

عنوان و نام پدیدآور: انقلاب‌های عربی و شکل‌گیری نظم‌های جدید امنیتی در خاورمیانه / تالیف مهین عباسی.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۱۲۷ص: نمودار.

شابک: ۵-۵۶۶-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸، ۱۴۹۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: انقلاب‌های عربی

موضوع: شکل‌گیری نظم‌های جدید امنیتی

موضوع: خاورمیانه

موضوع: استعمارگرایی

رده بندی کنگره: QA۴۳۲

رده بندی دیویی: ۵۱۷/۷۲۳

شماره کتابشناسی ملی: ۹۰۵۷۳۷۹

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

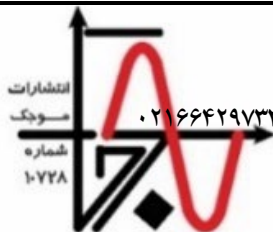
انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)

واتساپ: ۰۹۳۶۳۰۳۱۲۵۸ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز پخش: ۰۲۶۳۲۷۰۵۳۱۸ - ۰۲۶۳۲۷۰۲۶۵۹ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳ - ۰۲۱۶۶۴۲۹۷۳۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir اینستاگرام: mojakpublication

عنوان: انقلاب‌های عربی و شکل‌گیری نظم‌های جدید امنیتی در خاورمیانه

تالیف: دکتر مهین عباسی

مشخصات ظاهری: ۱۲۷ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: زمستان ۱۴۰۱، تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۴۹۰۰۰۰ ریال، شابک: ۵-۵۶۶-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات موجک محفوظ است. هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق چاپ و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب و ... را ندارد. متخلفین به موجب بند ۵ ماده قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

تقدیم به

پدر و مادر مهربانم که

الفبای درست زیستن را به ما آموختن.

و تقدیم به همسر

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

پیش‌گفتار..... ۱۱

فصل اول: کلیات ۱۳

۱-۱ تشریح موضوع کتاب ۱۳

۲-۱ اهمیت موضوع ۱۵

۳-۱ پیشینه موضوع ۱۵

۴-۱ واقع‌گرایی و نظم در خاورمیانه ۱۸

فصل دوم: استعمارگرایی ۲۱

۱-۲ چارچوب استعمارگرایی نظریه نظری: پسا ۲۱

۲-۲ شرق‌شناسی ۲۴

۳-۲ هم‌پیوندی ۲۸

۴-۲ فرودستان ۲۹

۵-۲ جوهرگرایی راهبردی ۳۰

فصل سوم: انقلاب‌های عربی ۳۳

۱-۳ بهار عربی ۳۳

۲-۳ تونس ۳۴

۱-۲-۳ ویژگی‌های چارچوب‌ساز جنبش اسلامی تونس ۳۴

۲-۲-۳ انقلاب تونس ۳۵

- ۳۸..... ۳-۲-۳ اسلام گرایان تونس
- ۴۰..... ۳-۳ مصر
- ۴۱..... ۱-۳-۳ انقلاب مصر
- ۴۷..... ۲-۳-۳ اسلام گرایان مصر
- ۵۰..... ۴-۳ لیبی
- ۵۰..... ۱-۴-۳ قذافی و ویژگی های حکومت وی
- ۵۲..... ۲-۴-۳ انقلاب لیبی
- ۵۶..... ۳-۴-۳ اسلام گرایان لیبی

فصل چهارم: نظم های امنیتی ۶۱

- ۶۱..... ۱-۴ مفهوم نظم امنیتی
- ۶۲..... ۲-۴ مفهوم نظم
- ۶۴..... ۳-۴ انواع نظم
- ۶۵..... ۴-۴ سه چشم انداز نظری در باب نظم امنیتی پس از جنگ سرد
- ۶۶..... ۵-۴ چشم انداز جهان گرا
- ۶۷..... ۶-۴ رهیافت منطقه گرا

فصل پنجم: نظم در نظریه های روابط بین الملل ۶۹

- ۶۹..... ۱-۵ واقع گرایی و نظم
- ۷۲..... ۲-۵ لیبرالیسم و نظم
- ۷۴..... ۳-۵ مکتب کپنهاگ و نظم
- ۷۸..... ۴-۵ پساستعمار گرایی و نظم
- ۷۹..... ۱-۴-۵ شرق شناسی
- ۷۹..... ۲-۴-۵ هم پیوندی
- ۸۰..... ۳-۴-۵ فرودستان

- ۵-۵ جوهر گرایی راهبردی ۸۰
- ۵-۶ نظریه مجموعه‌های امنیتی منطقه‌ای ۸۲
- ۵-۷ انواع مجموعه‌های امنیتی ۸۴
- ۵-۷-۱ مجموعه‌های امنیتی منطقه‌ای استاندارد ۸۴
- ۵-۷-۲ مجموعه‌های امنیتی منطقه‌ای مرکزدار ۸۴

فصل ششم: نظم‌های امنیتی در خاورمیانه ۸۷

- ۶-۱ تاریخچه نظم در خاورمیانه (تبارشناسی نظم‌ها) ۸۷
- ۶-۲ نظم امنیتی واقع‌گرایانه (۱۹۴۵-۱۹۹۰) ۸۷
- ۶-۳ نظم امنیتی لیبرال آمریکایی (۱۹۹۰-۲۰۰۱) ۸۸
- ۶-۴ نظم امنیتی کپنهاگی و مسئله تروریسم (۲۰۱۱ تا ۲۰۰۱) ۹۱
- ۶-۵ انقلاب‌های عربی و نظم پساستعماری (۲۰۱۱ به بعد) ۹۲

فصل هفتم: دیدگاه‌های امنیت منطقه‌ای در خاورمیانه ۹۵

- ۷-۱ امنیت منطقه‌ای در خاورمیانه ۹۵
- ۷-۲ دیدگاه خاورمیانه ۱۰۱
- ۷-۳ دیدگاه خاورمیانه عربی ۱۰۲
- ۷-۴ دیدگاه خاورمیانه مسلمانان ۱۰۳
- ۷-۵ دیدگاه خاورمیانه مدیترانه‌ای ۱۰۴

منابع ۱۱۳

- منابع فارسی ۱۱۳
- منابع عربی ۱۲۱
- منابع انگلیسی ۱۲۲

پیش‌گفتار

نظم به معنی هر الگوی متعارف یا جدید درباره چگونگی روابط است که در زمان ثابت می‌ماند یا ممکن است به معنی شرایطی باشد که دستیابی به اهداف را ممکن می‌سازد (بیلیس و اسمیت، ۱۳۸۳: ۱۴۲۰). از آغاز سال ۲۰۱۱ میلادی، خاورمیانه شاهد تحولات اساسی و تغییرات جدی بوده است. دولت‌های جهان عرب که عموماً از دولت‌های سنتی و تقریباً باثبات به شمار می‌آمدند، با اعتراضات روبرو شدند. قیام‌های گسترده مردمی در بعضی از این کشورها، اعتراضات سیاسی مردمی به نتیجه رسیده و باعث ساقط شدن دولت‌ها شده است و در برخی دیگر از آنها همچنان ادامه دارد و احتمال می‌رود به برخی از کشورهای دیگر نیز سرایت نماید (یزدانفام، ۱۳۹۰: ۴۸).

آنچه تقریباً در این تحولات و خیزش‌های مردمی به نظر می‌رسد، این است که این انقلاب‌ها پاسخی اجتماعی از سوی جریان‌های بیرون از قدرت به مشکل قدیمی و اساسی توسعه نیافتگی، عقب‌ماندگی و بحران‌های این کشورهاست. در همین رابطه، یکی از حوزه‌هایی که می‌تواند از این انقلاب‌ها متأثر شود، نظام امنیتی منطقه خواهد بود. به طور اساسی در طراحی و ساخت یک مجموعه امنیتی مناسب نه تنها برای کلیه مناطق جهان بلکه برای خاورمیانه، همچنان حاکمیت دولت ملت یکی از اصول اولیه و مهم می‌باشد.

وقوع بیداری اسلامی در سال ۲۰۱۱ میلادی در مهم‌ترین منطقه از جهان اسلام و تداوم اعتراضات در عربستان سعودی، اردن و بحرین و احتمال گسترش آن به دیگر کشورهای عرب، موجب به هم خوردن مرزبندی‌های قدرت، نظم و امنیت منطقه‌ای خاورمیانه شده است.

از این رو، مهم‌ترین سؤال این کتاب این بوده است که چگونه انقلاب‌های عربی بر شکل‌گیری نظم‌های امنیتی جدید خاورمیانه تأثیر دارد؟ و چه صورت‌بندی از نظم و امنیت در این حوزه جغرافیایی در حال شکل‌گیری است؟ در پاسخ به این سؤال باید گفت پس از تحولات اخیر در خاورمیانه امکان شکل‌گیری یک نظم پسااستعمارگرایانه وجود دارد. البته این فرضیه تا جایی تقویت می‌یابد که

الگوهای برون منطقه‌ای نظم با همکاری مؤلفه‌های داخلی در جوامع خاورمیانه تقویت نشود. شیوه سازماندهی کتاب حاضر به صورت زیر می‌باشد.

فصل اول: کلیات

فصل دوم: استعمارگرایی

فصل سوم: انقلاب‌های عربی

فصل چهارم: نظم‌های امنیتی

فصل پنجم: نظم در نظریه‌های روابط بین‌الملل

فصل ششم: نظم‌های امنیتی در خاورمیانه

فصل هفتم: دیدگاه‌های امنیت منطقه‌ای در خاورمیانه

در پایان، بر خود لازم می‌دانم که از همه عزیزان و بزرگوارانی که در مراحل گوناگون آماده سازی این کتاب من را یاری نموده‌اند، صمیمانه تقدیر و تشکر نمایم.

دکتر مهین عباسی

زمستان ۱۴۰۱

شنتیاجان نفسم، تک تک واژه‌های این کتاب
تقدیم به تویی که گرانبهاترین کتابی بودی که
خواندم و فصل به فصل درس انسانیت و معرفت
به من آموختی. یادت در ذهنم، عشقت در قلبم
و عطر مهربانی‌ات در تمام وجودم تا ابد باقی
است. تو مصداق خداوند بودی.

شروین جان عزیزم، پسر مهربان و با
معرفتم این کتاب را تقدیم می‌کنم به تو
که تنها بهانه ماندنم در این دنیای پر از
هیچ شده‌ای. دوست دارم و امیدوارم
بعنوان فردی موفق آثار علمی خوبی به
فرزندانت و جامعه تقدیم کنی.